

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

XX ҒАСЫРДЫҢ СОҒЫ - XXI ҒАСЫРДЫҢ БАСЫНДАҒЫ ҚЫТАЙ-ҮНДІСТАН ҚАТЫНАСТАРЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫ МЕН ДАМУЫ

Кабдуллина Слушаш Нурлановна

sulu13.08@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУХҚФ Шығыстану кафедрасының 3 курс студенті Астана,
Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – А.Нуридденова

«БРИКС» және «Азиялық ғасыр» елдері туралы сөз қозғаған кезде соңғы онжылдық бойы батыстықтардың Қытай мен Үндістан істеріне деген қызығушылығының теңдессіз деңгейін көруге болады. Екі ел арасындағы айтарлықтай айырмашылықтарға қарамастан, (мысалы, Қытай экономикасы шамамен үш есеге алда) олар әдетте алдағы онжылдықтарда Батысқа төніп тұрған ең үлкен экономикалық және саяси қауіп деп саналады. Осы тұрғыдан алғанда, бір ай батыс академигі немесе тілшісінің азиялық державалардың өсу траекториясы мен алдағы болашағын талдайтын жаңа кітабынсыз өтпейді. Осы назар аударуға лайықты Қытай онымен де көп назарды өзіне аудартуда, Үндістан да артта қалар емес. [1]

Қытай мен Үндістан арасындағы әлеуетті бәсекелестік біздің уақытымыздың айқындалушы халықаралық мәселесі болуы мүмкін. 2010 жылы «The Economist» журналында «Ғасырдың сайысы» деп дұрыс айтқан, бұл өте күрделі қарым-қатынастар, кейде екі елдің ішінде де түсініксіз болып табылады. Бұл мақалада мен ұлы державалардың геосаяси бәсекелестігінің неғұрлым кең тақырыбына емес, тек екіжақты дипломатиялық байланыстарға назар аударатын боламын. Бұл мақалада 1949 жылы Қытай Халық Республикасының қалыптасуынан бастап қазіргі күнге дейінгі қарым-қатынас тарихы баяндалады, қатынастардың ең мәселелі бағыттары талқыланып, қысқа мерзімді болашақта оның ықтимал траекториясы қарастырылады.[1]

Саясаткерлердің айтуынша, Үндістан мен Қытайдың халықаралық мемлекеттік жүйеде өмір сүруі ерекше күшке ие, себебі олар екеуі де күшті держава деңгейіне ұмтылуда, әрі олардың шекаралары бар. Елу жыл бұрын бұл шекара “casus belli”, яғни “соғыс жариялау себебі”, сонымен қатар екі ел арасындағы жекпе-жек алаңы болатын. Бүгінгі күні бұл көптеген келіспеушіліктердің көзі болып қала береді. Дегенмен, Қытай-Үндістан шекарасын, екі ел арасындағы қарым-қатынас сияқты, салыстырмалы түрде бейбітшілік ретінде сипатталуы мүмкін. Бұл екі жақтың да дипломатиялық қоғамдастығындағы көпшіліктің көзқарасы. 1990-жылдарда сөйлеген сөзінде Үндістанның Сыртқы істер министрлігінің дипломатиялық офицері мен Қытайдың сарапшысы А.К. Дамодаран “екі елдің арасындағы бұл шекараның бойында қақтығыстың отыз жыл ішінде үш рет қана болған фактісі, бұл әлемдегі тыныш шекаралардың бірі екендігін көрсетеді”, - деп айтқан еді. «Екі онжылдық өткен соң, шекара әлі де тыныш күйінде, алайда негізгі даулар шешілмей жатыр.[1]

1949 жылы 30 желтоқсанда Үндістан социалистік емес елдер ішінен алғашқылардың бірі болып тәуелсіз мемлекет ретінде Қытай Тайвань Республикасын емес, ҚХР-ды мойындады.[2]

«Hindi-Chini bhai-bhai» (хинди-қытай достығы) халықтарының танымал ұраны аса әсірелеумен айтылған болғанына қарамастан, екі елдің арасындағы 1950-ші жылдардың басында және ортасында болған қарым-қатынас жалпы өте жақсы болды. Дегенмен, 1954 жылғы панчель келісімі үнділіктер Тибет қытайлықтардың бақылауына енгенін мойындауын білдіретін бұл жобаға премьер-министр Джавахарлал Неру және оның қытайлық әріптесі Чжоу Энлай ашық түрде міндеттелген еді, алайда бұл тез арада үш түрлі талас-тартысқа бұзылды.

Үндістанның Қытаймен шекарасы - кез келген көршісімен ең ұзын шекара, Қытайдың Тибетті алуы, сонымен қатар, шекара сызығын реттейтін келісімдер Британ империясының лауазымды тұлғалары тарапынан жасалған. Үндістан мен Тибет шекарасы Макмагон сызығы

ешқашан ресми түрде Қытай тарапынан мойындалмаған, ол қазіргі уақытта Тибет пен Шыңжаңды автокөлікпен байланыстыратын құрал ретінде Үндістанның Джамму және Кашмир штатындағы шығыс Ладахтың бөлігі болып саналатын Ақсай Чинді қамтыған.

1958 жылы Үндістанның шенеуіктері қытайлықтардың Джонсон сызығы арқылы (Индияның халықаралық шекарасы болып бекітілген) Ақсай Чинге дейін басып кіруі туралы білді. Қытайлықтар Үндістан аумағы сааналатын Тибеттен Шыңжаңға Ақсай Чин арқылы жол салуды бастады. Бірнеше айдан соң қытайлық карталарда Ақсай Чинді Қытай құрамында көрсете бастады. Бұл арандатумен Үндістанның ашулануы 1959 жылғы сәтсіз қытайға қарсы қақтығыстан кейін Үндістанның ҚХР-ның жалған күдіктісі Орталық барлау басқармасының ұйымдастырылған операциясын өткізді деп күдіктенген, Тибеттен қашып кеткен он төртінші Дала-Ламаға баспана беру туралы шешімімен теңдесті. Екі жақ да опасыздықты сезді, ал келесі үш жылда Неру мен Чжоудың “ыстық” хаттармен алмасуы қарулы қақтығыстың болатынын алдын ала білдірген еді.

1962 жылы Қытай-Үндістан соғысы әскери тұрғыдан үндістер үшін қорлайтын жеңіліске ұшырады. Үндістан батыс (Ақсай Чин) және шығыс майдандарында талқандалды. Соғыс пен Қытай-Кеңестің бөліну оқиғаларының бір мезгілде болуы 1970-ші жылдардың басында Қытай-Үндістан бәсекелестігі жаһандық қырғи-қабақ соғысының бір бөлігі болды. 1971 жылы Үндістан Кеңес Одағымен Достық туралы Келісімге қол қойды, ал Қытай Америка Құрама Штаттарымен қарым-қатынастарды қалыпқа келтіріп, АҚШ-тың негізгі одақтасы және Үндістанның басты қарсыласы - Пәкістанмен тығыз байланыста болды.

Қытай 1969 жылы алғаш рет Үндістанға жауап бергенде, бірақ екі елдегі жаңа үкімет Қытай-Үндістан қарым-қатынастары Қытай-Кеңес және Үндістан-Пәкістандық қақтығыстар ескі саясатынан алшақтауынан бастап, 1976 жылы дипломатиялық байланыстар жақсарды. Джаната үкіметі кеңестік гөрі шынайы еді, ал Дэн Сяопин, өз тарапынан, тіпті Үндістанның Ақсай Чинге деген талаптарынан бас тартуын қытай тарапынан Үндістанның Солтүстік-Шығыс шекарасының агенттігіне деген егемендігін мойындауына алмасу мүмкіндігін ұсынды.[1]

XX ғ. 80-ші жылдарының аяғы мен 2000-ші жылдар Үндістан мен Қытай Халық Республикасы арасындағы «жылымық кезеңі» ретінде қарастырылады.[3]

1996 жылы Цзян Цзэмин Үндістанға мемлекеттік сапар жасады. Содан бері осындай бірнеше сапарлармен жалғасты. Соңғы екі онжылдықта экономикалық байланыстардың теңдесі жоқ жарылыстары байқалды. 1987 жылы екіжақты сауда 117 млн. АҚШ долларын құрады; 2011 жылы ол 70 млрд. АҚШ долларынан асты.

Шекаралық дау, әсіресе қысқа мерзімді болашақта, үйкелістің бастапқы көзі болып қала береді. Бұл әскери мағынада «белсенді» даулы мәселе емес, бірақ ол Қытай-Үндістан қарым-қатынастарында тұрақты түрде көрініп отырады.

Қытай-Үндістан қатынастарының траекториясы екі елдің болашақ экономикалық және саяси дамуына байланысты. 2011 жылы Үндістан мен Қытайдағы экономикалық өсім баяулады. Бірінші жағдайда, бұл саясаттың дәрменсіз салдары болды; соңғы жағдайда ол өсу үрдістерінің ұзақ мерзімді өзгеруінің бастауы болуы мүмкін. Қытайдың жылдық өсуі 5%-ға дейін түсетін болса да, Үндістанға Қытай экономикасының көлеміне жету үшін кем дегенде екі онжылдық қажет болады (Үндістанның жалпы ішкі өнімі Қытайдың шамамен 1990 жылы болған ЖІӨ тең). Қытайлықтардың пікірінше, тұрақты Үндістанның жылдам экономикалық өсуінсіз, Қытай мен Үндістан арасындағы қарым-қатынас тепе-теңдік қатынастарына айналмайды.

Қытай мен Үндістан бір-бірінен көп нәрсеге үйренуі керек, алайда үйрену, шынымен де, аз. Үндістан Қытайға этникалық және діни азшылықтардың салыстырмалы түрде бейбіт интеграциясына мысал келтіреді. Қытайдың экономикалық өсуінен басқа, Үндістан өзінің табысты аймақтық дипломатиясына сәйкес келуге тырысуы керек. Соңғы бірнеше онжылдықта Үндістан Оңтүстік Азиядағы жетекші держава ретінде өз артықшылықтарынын жоғалтып алды.[1]

Соңғы кездері әскери жағынан сенімділікті нығайтуға екі жақ тарапынан бағытталған

шаралар жүргізілуде. 2003 жылдың қарашасында екі ел бірінші рет бірігіп теңіз жаттығуларын өткізді. Әлі күнге дейін шешімін таппаған мәселелердің болуына қарамастан, Үндістан мен Қытайдың өзара жақындасуы мен ынтымақтасу үрдісі ары қарай жалғасын тауып отыр. Қытайдың Үндістанның стратегиялық қарсыласы Пәкістанмен тығыз одақтасуы, әрине, Үндістанда алаңдатушылық тудыратын негізгі көзі болып табылады. Бірақ Қытай бір мезетте Пәкістанмен де, Үндістанмен де ынтымақтаса алады. [5]

Пәкістанның дәстүрлі, ракеталық және ядролық мүмкіндіктерін нығайтудағы рөлі ерекше атап өтіледі. Үндістан мен Пәкістан арасында дауласып жатқан жобалар мен инфрақұрылымдарды дамытуда Қытайдың Пәкістанға көмек көрсетуін Үндістан ұнатпайды. [4] Соңғы жылдары Қытайдың Оңтүстік Азия аймағы мен Үнді мұхитындағы интеграциялық үрдістерге, соның ішінде Оңтүстік Азия аймақтық ынтымақтастық ассоциациясының аясындағы ынтымақтастыққа қызығушылығы артып келеді. Осы бағытта Пекин Оңтүстік Азия аймағындағы тұрақтылықты күшейтуге және өңірде ораналасқан мемлекеттер арасындағы қайшылықтарды барынша бәсеңдетуге күш салуда. Осы арқылы Қытай өзінің батыс аумақтарындағы тұрақтылық пен қауіпсіздікті нығайтуды көздеп отыр. Шарықтап дамып келе жатқан экономикалық және стратегиялық байланыстарға қарамастан, Пекин мен Нью-Дели арасында толыққанды әріптестік байланыстарды орнату жолында бірқатар кедергілердің бар екені жасырын емес. Екі жақты сауда қатынастары үздіксіз артып келе жатқанымен, Үндістан Қытайдың алдында мықты бәсекелес бола алмай отыр. Қытай экономикалық жағынан өз әріптесінен әлдеқайда қуатты екені айқын.

Сонымен қатар, «Қытай Үндістанды құрметтемейді» және / немесе «Үндістанның өсуін болдырмауға тырысады» деген жалпы пікірлер айтылуда. Дәлел ретінде сыншылар Қытайдың Пәкістанмен қарым-қатынасын ғана емес, сонымен бірге Оңтүстік Азияда байланысы бар Үндістанды ұстап тұру ниетінен көрсетеді, сонымен қатар Қытайдың Үндістанның БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінде немесе оның БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінде тұрақты орынға деген сұранысын қанағаттандырудан бас тартқанын немесе Үндістанға ядролық жабдықтаушылар тобына мүше болуға қарсы қарсылықтарын атап көрсетеді.

Тағы бір маңызды мәселе: Қытайға және оның ниетіне деген сенімсіздік. Бұл әсіресе қоғам арасында айқын көрінеді. Жақында, 2016 жылы Pew сауалнамасына сәйкес, үнділіктердің көбісі Қытайға жағымды көзқараспен қарағаннан гөрі жағымсыз көзқараспен қарайды екен. Қытайдағы соңғы Lowy Institute (Лоуи Институты) сауалнамасында Қытай Үндістанға қатер төндіретін елдердің саны бойынша Пәкістаннан кейінгі екінші орынды иеленді, ал 60%-ы Қытайды келесі онжылдықта негізгі қауіп деп санайды (қосымша 22%-ы оны қосымша қауіп деп белгіледі). Сауалнамаға қатысқандардың 73%-ы алдағы он жылда үлкен қауіп - «Қытаймен соғыс» деп атады. Шамамен төрттен бірі Қытай Азияны басқаруға ниет білдіреді деп, ал 58%-ы Қытайдың өсуі Үндістан үшін жақсы еместігін айтады. Бұл жақында ғана өткізілген Pew сауалнамаға сәйкес, осы мәселе бойынша пікір білдірген қала тұрғындарының үштен екісі Қытайдың өсіп келе жатқан экономикасын жаман деп санайды.

Байланыстың қалай дамитыны бірнеше ішкі, екіжақты, аймақтық және жаһандық факторларға байланысты болады. Дегенмен, бұрынғы сыртқы істер министрі, қазіргі уақытта Ұлттық қауіпсіздік жөніндегі консультативтік кеңестің төрағасы Шям Саран Үндістанға Қытаймен қарым-қатынасты «ақылдылықпен, бірақ қатаңдықпен» басқаруға шақырды. Өуе күштерінің бастышысы алға жылжуды «жақсы ойнап, мүмкіндіктерді дамытуды жалғастыруда» деп сипаттады. [5]

Қытай Азия-Тынық мұхиты аймағындағы қауіпсіздіктің саяси құжатында Үндістанмен байланыстарының сәтті бейнесін ұсынды, олардың әріптестігі «тереңдей түскендігін» мәлімдеді. «Азия-Тынық мұхиты қауіпсіздік ынтымақтастығы бойынша Қытайдың саясаты» деп аталатын Ақ кітапта Қытай мен Үндістан алмасуларда «жаңа серпінге» қол жеткізді. 2015 жылдан бері Қытай мен Үндістан арасындағы бейбітшілік пен гүлденудің стратегиялық және серіктестік әріптестігі одан әрі тереңдей түсуде. Екі елдің даму саласындағы әріптестікті одан әрі дамытуға бағытталған, әртүрлі салаларда алмасулар мен ынтымақтастықта жаңа жетістіктерге қол жеткізді, тығыз қарым-қатынаста болды, сонымен қатар, аймақтық және

халықаралық мәселелер бойынша келісімге келді.

Премьер-министр Нарандра Модидің Қытай Халық Республикасының Төрағасы Си Цзиньпинмен, Премьер-министр Ли Кэцянмен түрлі көпжақты форумдарда сөйлеген сөзінде: «Екі ел халықаралық қатынастарда және БҰҰ, BRICS, G20, Қытай-Үндістан «Ресей және басқа да механизмдерде» ынтымақтастықты кеңейту және халықаралық істерді үйлестіру жалғастыруда. Олар, климаттың өзгеруі, Доха раунды келіссөздері, энергетика және азық-түлік қауіпсіздігі, халықаралық қаржы және ақша институттарының реформасы және жаһандық басқару мәселелері туралы серіктес, бұл ынтымақтастық Қытайдың, Үндістанның және басқа дамушы елдердің ортақ мүдделерін қорғауға көмектесті. Қытай мен Үндістанның әскерлері арасындағы байланыс жалпы тұрақты қарым-қатынаста, барған сайын қарым-қатынас және алмасулар жақсаруда, сонымен қатар, кең масштабта прагматикалық ынтымақтастықта болады», - деп мәлімдеген болатын.

2015 және 2016 жылдары екі жақтың әскери шенеуніктері бір-біріне барып, екі әскердің арасындағы прагматикалық ынтымақтастықты нығайтуға және шекаралас аудандарда бейбітшілік пен тұрақтылықты сақтау үшін бірлесіп жұмыс істеуге қатысты маңызды келісімге қол жеткізді.[6]

Қытай-Үндістан қарым-қатынасы қиын жағдайда тұр. 2018 жылы екі жақ өткен жылғы фрикцияларды еңсере ала ма? 2017 жыл Қытай-Үндістан қарым-қатынасы үшін өте қиын жыл болды. Шарттың шекарасына жақын әскери шиеленістерге, олардың төңірегіндегі бәсекелестікті күшейтуге және стратегиялық сенімсіздіктің өсуіне байланысты Пекин мен Нью-Дели арасындағы қатынастар 2017 жылы ең төмен нүктеге жетті. Маңызды оқиғаның бірі - бұл бұрын соңды болмаған Доклам әскери қарсы тұруы. Үндістанның стратегиялық маңызды бөлігінен алыс емес, Бутанмен дауласу аумағында Қытайдың жол салуды талап ететін екі жарым айлық сынақ. Бұл тұрғыда Үндістанның алғаш рет екі көрші елдерінің аумақтық дауына қатысуы және Үндістанға қарсы жасырын әскери қатерлерді қамтитын Қытайдың мықты реакциясын көрсетті.

Доклам қарсылығын екі маңызды мәселемен байланыстыру қарқынды болды. Бірі - Бутандағы Қытай-Үндістан бәсекелестігі, бұл Оңтүстік Азиядағы ықпалы үшін Қытайдың өсіп келе жатқан күші мен Үндістанның қызығушылығын тудыратын саланы қорғауға деген ұмтылысын туғызған Оңтүстік Азиядағы ықпал үшін кеңірек бәсекелестікті көрсетеді. Ал екіншісі - соңғы жылдардағы милитаризацияны күшейтіп, де-факто шекарасының айналасында инфрақұрылымды тұрғызу бойынша тұрақсыз бәсекелестік және жиі кездесетін оқиғалар, соның ішінде 2013 және 2014 жылдардағы ірі қарама-қайшылықтарды қоса алғанда, Қытай-Үндістан аумағындағы дау-дамай шешілмеген. Бұл екі мәселе Қытай-Үндістан қауіпсіздік дилеммасының қатандануын білдіреді. Бейжің қаласында өткен қыркүйектегі БРИКСтің саммитін бұзбау үшін Доклам тұрақсыздығы ақырында шешілген болатын, бұл екі жақтың арасында сенімсіздік сезімін қалдырды.

Үндістанның мамыр айында Бейжіңде өткен Жапония мен Америка Құрама Штаттары сияқты Қытайдың қарсыластары қатысқан «Белбеу және жол бастамасы» (БРИ) саммитіне бойкот жариялау шешімі Қытай-Үндістан қарым-қатынасына тағы бір үлкен соққы болып табылады. Бойкот Қытай үшін ең маңызды халықаралық жобасына Үндістан тарапынан жасалған дұшпандықтың белгісі ғана емес, сондай-ақ халықаралық көшбасшы ретінде Пекиннің өзіндік бағасына, жеке тұлға ретінде БРИ чемпионы Си Цзиньпинге деген қорлау болды.

Қытай мен Үндістан тыныш қарым-қатынасын бұзған соңғы оқиғасы 2017 жылдың қараша айында Америка Құрама Штаттар, Жапония, Үндістан және Австралия арасындағы әскери-теңіз компоненті бар стратегиялық ұнқатысудың жаңартылған төрт жақты қауіпсіздік диалогына (Quad) қосылу туралы шешімі болды. Пекин «Quad» -ті демократияға қарсы потенциалды анти-қытай альянсы деп есептеді.

Бұл үш оқиға 2017 жылдағы Қытай-Үндістан қарым-қатынастарын өте шиеленістірді, бұл екі тараптың бір-бірін қалай көретініне айтарлықтай әсер етті. Оң жағынан, осы оқиғалардың ешқайсысы екіжақты қарым-қатынастарға кері әсерін тигізбеді. Теріс жағынан,

барлық үш оқиға соңғы жылдары Қытай-Үндістан қарым-қатынасына теріс әсер еткен үлкен тенденциялардың ерекше көрінісі болып табылады.

Қысқаша айтқанда, Қытай мен Үндістан өзара қарым-қатынастың болашақ бағытын таңдауы керек және байланыстар дұрыс емес бағытта жүруі ықтимал. Азияның екі алып мемлекеті арасындағы ынтымақтастық, сауда және инвестиция үшін өткізіп жіберілген мүмкіндіктері сияқты, оқиғалардың осындай айналымының шығындары мен тәуекелдері күрделі болар еді. Осындай нәтижеге жол бермеу үшін екі жақ бір-біріне қатысты саясатты қайта қарастырып, өзара қарым-қатынасын қайта анықтауы керек.

Керісінше, 2017 жылғы оқиғалар жақсы бастапқы нүктені қамтамасыз етеді. Докламның тұрақсыздығының соққысы және BRI бойкоты, аз дәрежеде, бұлардың бәрі дұрыс емес бағытта жүріп келе жатқандығы туралы ескерту жіберген сияқты. Бұл сілкініс саясат бағытын өзгерту және одан әрі нашарлау алдында қатынастарды жақсарту туралы пікірталасқа ықпал етеді деп үміттенемін.[7]

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Sino-Indian Relations, History, Problems and Prospects, BY KESHAVA GUHA, 19.10.2012
2. Дьяков А.М. Индия во время и после второй мировой войны (1939-1949 гг.). М., 1952.
3. Ачин Ванаик. Азиатские с оперники // Русский Журнал. 21.12.2009.
4. Tanvi Madan. India's Relations with China: The Good, the Bad and the (Potentially) Ugly, 8.10.2013.
5. ЕстайБожан. Қытай-Үндістанқайшылығыныңсыры: “Екіеларасында 4 ретшекаралыққақтығысорыналған”// “The Qazaq Times”. 12.08.2017.
6. Sino-India relations deepened, military ties healthy: China, 11.01.2017
7. Ivan Lidarev, 2017: A Tough Year for China-India Relations, 04.01.18.

УДК 94

КОРЕЯ: УТРАЧЕННОЕ НАСЛЕДИЕ

КасымхановаАлуаСериковна

aluakhan@gmail.com

Студент 2 курса факультета Международных отношений,
кафедры Востоковедение ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан
Научный руководитель – А. Тлеубаева

Споры, связанные с разграбленными культурными ценностями, часто возникали в последние десятилетия. Вопрос о том, следует ли возвращать такое имущество, активно обсуждается во всем мире [1]. Хотя незаконное изъятие культурных ценностей из Европы и их репатриация получили широкую огласку, похищенные культурные ценности и их правовые последствия на Востоке не получили широкого освещения, особенно в юридической сфере. Однако сейчас, всё чаще и чаще мировое сообщество обращает внимание на проблематику репатриации культурных ценностей Востока [2]. И возвращение объектов Корейского культурного наследия не является исключением.

Испокон веков, народ Кореи развивал свою собственную самобытную культуру. Географическое положение полуострова предоставило корейскому народу возможность заимствования и ассимиляции культур соседних государств. В результате чего, сформировалась уникальная культура, объединившая в себе особенности континентальной и приморской культур [3].

Некоторые культурные ценности были вывезены насильственным или незаконным путями. Кража объектов культурного достояния обычно имела место быть, когда крупные и мощные державы вторгались или колонизировали другие страны. В этот период, сильная